

Základné princípy riadenia IT projektov financovaných z verejných zdrojov a zdrojov EÚ

Na základe skúseností z implementácie projektov v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra prioritná os č.7 a iných bolo identifikovaných **5 základných princíпов, ktoré je vhodné aplikovať na všetky IT projekty financované z verejných zdrojov a zdrojov EÚ.**

Týchto 5 základných princíпов vytvára **predpoklady pre transparentnú a efektívnu realizáciu IT projektov.**

Ide o **nasledovné základné princípy:**

1. Dostatočné interné kvalifikované odborné kapacity na riadenie a implementáciu IT projektov;
2. prenos duševného vlastníctva a dôsledné zabezpečenie prevencie "vendor lock-in", vrátane maximálneho zníženia závislosti od dodávateľa/dodávateľov;
3. transparentná príprava a proces verejného obstarávania;
4. transparentné riadenie projektových činností a sprístupňovanie výsledkov a výstupov IT projektov;
5. dôraz na použiteľnosť výstupov IT projektu.

Základný princíp č. 1 - dostatočné interné kvalifikované odborné kapacity na riadenie a implementáciu IT projektov:

- a) ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy ako orgány verejnej moci musia disponovať dostatočnými internými kvalifikovanými odbornými kapacitami na riadenie a implementáciu IT projektov za účelom zabezpečenia know-how a vytvorenia postačujúcej kompetencie na strane štátu;
- b) za minimálne povinné odborné kapacity sa považujú nasledovné projektové role uvedené vo Vyhláske Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 85/2020 Z. z. o riadení projektov (ďalej len „vyhláška o riadení projektov“): kľúčový používateľ, IT analytik, IT architekt, manažér kvality, vlastník procesov (ak je to potrebné), vlastník údajov (ak je to potrebné), manažér kybernetickej a informačnej bezpečnosti, (ak je to potrebné), iná špecifická rola (ak je to potrebné). Rozsah projektových rolí musí zodpovedať charakteru, rozsahu, náročnosti a veľkosti IT projektu v súlade s vyhláškou o riadení projektov;
- c) v prípade národných projektov financovaných v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra prioritná os č. 7 využiť minimálne 15% rozpočtu projektu za účelom zabezpečenia interných odborných kapacít pre návrh projektu, jeho riadenie a odovzdanie do prevádzky.

Základný princíp č. 2 - prenos duševného vlastníctva a dôsledné zabezpečenie prevencie "vendor lock-in", vrátane maximálneho zníženia závislosti od dodávateľa/dodávateľov

- a) zabezpečenie potrebných majetkových práv k dielu na jeho využívanie, šírenie a úpravu v súlade so zákonom č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 134/2020 Z. z.;
- b) vlastníctvo projektovej, technickej a produktovej dokumentácie (vrátane dokumentovaného zdrojového kódu, architektonickej a analytickej dokumentácie, a pod.) v súlade s vyhláškou o riadení projektov, vrátane včasného odovzdania tejto dokumentácie a zdrojového kódu a to vždy k momentu odovzdania a prevzatia predmetu plnenia zmluvy (vrátane čiastočného plnenia predmetu zmluvy)“;

- c) zabezpečenie práv na schvaľovanie zmien technológií a produktov použitých v rámci IT riešenia zo strany orgánov verejnej moci ako objednávateľa IT riešenia;
- d) vytvorenie zmluvných predpokladov na zabezpečenie prechodu na nového dodávateľa a súčinnosti pôvodného dodávateľa, najmä v oblasti architektúry a integrácie informačných systémov;
- e) povinnosť vychádzať zo vzorových zmlúv zverejnených na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR najmä v opatreniach anti vendor lock-in a prípadné podstatné odchýlky konzultovať s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Základný princíp č. 3 - transparentná príprava a proces verejného obstarávania

- a) riadenie sa koncepčnými a metodickými usmerneniami Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky týkajúcimi sa postupov verejného obstarávania v oblasti IT projektov zverejnenými na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky;
- b) zabezpečenie mobilizácie relevantného trhu dodávateľov a dialóg o predmete obstarávania (napr. formou prípravných trhových konzultácií, vhodne zvolenou metódou obstarávania a pod.);
- c) zníženie bariér vstupu podnikateľských subjektov do súťaže pri dodržaní princípu nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania a ich verifikovanie v dialógu s trhom s cieľom zvýšenia konkurencie;
- d) zabezpečenie podmienok a využívania nástrojov pre súťaženie kvality, nielen najnižšej ceny (vhodne zvolenou metódou obstarávania, požadovaním predloženia prototypu v rámci súťaže, vhodne zvolenými podmienkami účasti, a pod.);
- e) vhodne nastaveným zmluvným modelom eliminovať riziká dodávky (využitie rámcových zmlúv, opcií, čiastkových plnení/etapizácia dodávky a pod.).

Základný princíp č. 4 - transparentné riadenie a sprístupňovanie výsledkov a výstupov IT projektov

- a) dodržiavanie metód projektového riadenia a governance podľa usmernení Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR zverejnených na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky;
- b) zápisy z riadiacich výborov projektu a projektové výstupy sú priebežne publikované vždy po schválení riadiacim výborom projektu vo verejnej časti centrálného metainformačného systému verejnej správy v súlade s vyhláškou o riadení projektov;
- c) na základe metodiky Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR strojovo sledovať predpokladanú a realizovanú úsporu po spustení projektu a centrálne zverejňovať dosahovanie očakávaných prínosov projektu;
- d) priebežné centrálne zverejňovanie výstupov, ktoré nemajú charakter zdrojového kódu ako sú: analýzy, špecifikácie, testovacie scenáre, konfigurácie, a pod. v súlade s vyhláškou o riadení projektov;
- e) koordinovať zámery a architektúru IT riešení s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR s cieľom zabezpečiť modularitu, prepoužiteľnosť častí IT riešení a minimalizáciu duplicitného financovania.

Základný princíp č. 5 – dôraz na použiteľnosť výstupov IT projektu

- a) identifikovať hlavné skupiny kľúčových používateľov IT riešenia, zabezpečiť priebežné testovanie návrhov funkcionalít IT riešenia a zapracovať relevantnú spätnú väzbu od budúcich používateľov IT riešenia počas implementácie projektu;
- b) implementovať služby IT riešení s väzbou na životné situácie používateľa a sledovať ich reálne využívanie;
- c) služby dostupné prostredníctvom grafického používateľského rozhrania sprístupniť vo forme otvorených aplikačných rozhraní (API) a tieto publikovať do centrálného komponentu pre použitie ostatnými orgánmi verejnej moci a tretími subjektmi;
- d) zvoliť prístup „APIs first“, t.j. ako prvé budovať otvorené API a až následne implementovať grafické používateľské rozhrania;
- e) IT riešenie navrhnuť a pripraviť na jednoduché a rozširovateľné možnosti publikovania otvorených údajov v strojovo spracovateľnej podobe;
- f) implementovanie diela pri dodržaní pravidiel jednotného dizajn manuálu ID-SK (dostupné na www.idsk.gov.sk).

Bližšie rozpracovanie jednotlivých princípov na základe charakteru a celkovej ceny projektu bude vo vyhláškach a metodických usmerneniach Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktoré budú prerokované v príslušných pracovných skupinách a zverejnené na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Princípy budú aplikované primerane pri dodržaní príslušnej legislatívy upravujúcej informačné systémy verejnej správy, ktoré slúžia na zabezpečenie obrany Slovenskej republiky, bezpečnosti Slovenskej republiky, ochranu utajovaných skutočností a citlivých informácií.